

exklusivt

ETT NYHETSREV FRÅN STRÖM & GULLIKSSON OCH ADVOKATBYRÅN GULLIKSSON NR 3/11

Fula tricks bakom kulisserna i mötet mellan innovatörer och investerare

Den välbeställda affärsmannen du förhandlar med har öppen blick och ett fast handslag. Men han är bara en representant för ett bolag, en juridisk person, som ska exploatera din idé. Det är inte säkert att bolaget står på lika stadig grund. Då gäller det att se upp för fula tricks bakom kulisserna.

Det är inte ovanligt att finansiärer använder sig av fula tricks för att skaffa sig fördelar när de investerar i patent och andra rättigheter. Många innovatörer ingår ofördelaktiga avtal för att kunna förverkliga sina idéer. De går miste om stora inkomster och riskerar att förlora rätten till sina verk. Omvänt händer det att finansiärer blir förda bakom ljuset.

Idéerna och kapitalet

Det finns en naturlig motsättning mellan innovatören och affärsmannen. Båda befinner sig i en djupt osäker situation. De riskerar att underskatta både kostnaderna och den tid som krävs för att ta fram ett färdigt affärskoncept. Står mycket pengar på spel är det frestande att ta till olika knep för att skydda sina intressen – även sådana som är etiskt tveksamma. Ett aktuellt exempel från verkligheten är historien om Facebook och dess grundare, Harvardstudenten och datasnillet Mark Zuckerberg. När tvillingarna Winklevoss och deras collegekamrat Narendra trodde att han programmerade deras nya webbsida, "HarvardConnection", arbetade han istället med att utveckla sin egen variant, som senare lanserades som "Thefacebook". Därefter

utmanövrerade han sin vän och kompanjon Eduardo Saverin. Extremt kan tyckas men långt ifrån unikt.

Vad är då viktigt att tänka på när du förhandlar om dina immateriella rättigheter? Här presenterar vi några typfall och visar på lösningar som hjälper dig att undvika de värsta avtalsfällorna.

1. Nio procent av aktierna

Investeraren bildar ett aktiebolag och påstår att banken kräver att bolaget äger rättigheterna. Du får nio procent av aktiekapitalet plus vinstutdelning på dina nio procent. När avtalet är klart, bestämmer sig majoritetsägarna för att inte ge någon vinstutdelning eller tvångsinlöser dina aktier. Äger de 51 procent av aktiekapitalet eller mer kan de likvidera bolaget och sälja rättigheterna till någon annan. Det spelar ingen roll om de är mångmiljonärer. Du har ingen fordran på dem personligen utan endast på bolaget.

Så garderar du dig:

Begär att få minst tio procent av bolagets aktiekapital. Teckna ett aktieägar- eller konsortialavtal i samtliga fall då du har mindre än 50 procent av aktierna. Se till att få ersättning i annan form än enbart genom utdelning på vinsten. Kräv att få

Med en grundlig analys inför varje förhandling kan du undvika en ekonomisk kraschlandning.

ordförandeposten eller minst en ordinarie styrelseplats. Insisterar investeraren på att få överta äganderätten, kan du satsa på en kombination av licenser, löpande procentuell ersättning och en utfästelse om att äganderätten överläts så snart din ersättning uppnått en viss nivå.

2. Ägande- eller nyttjanderätt?

Bolaget som bildats för att exploatera din uppfinning gör slut på riskkapitalet tidigare än väntat och riskerar att tvångslikvideras enligt aktiebolagslagen. Har du en majoritet av aktiekapitalet, kan du tvingas att sälja andelar i bolaget så att du hamnar i en minoritetsposition. Är du minoritetsägare, kan du tvingas att sälja alla dina aktier för en krona. Blir det likvidation, slumpas rättigheterna bort av likvidatorn. Räkna med att dina fordringar har låg prioritet. En likvidator eller konkursförvaltare har oftast inte tillräckliga kunskaper för att värdera den immateriella egendomen.

Så garderar du dig: Teckna redan från starten ett licensavtal. Då behåller du äganderätten och får en betydligt starkare ställning. Skulle licenstagaren komma på obestånd, kan du snabbt avbryta samarbetet och sälja licensen till någon annan.

3. Underlicenser till underpris

Du säljer en licens till ett bolag som får rätt att meddela underlicenser och du får en viss procentuell andel av bruttointäkterna från underlicenserna. Huvudlicenstagaren tecknar ett avtal med ett av sina koncernbolag, som köper produkterna till ett underpris och säljer dem vidare till ett betydligt högre pris. Koncernen gör stora förtjänster, medan din ersättning blir liten.

Så garderar du dig: Se till att det finns en klausul i avtalet som hindrar underlicensiering och försäljning till närstående företag eller personer till underpris.

4. Basen för din royalty

Basen för din royalty definieras mycket snävt i licensavtalet. Licenstagaren vidareutvecklar produkten så att den hamnar utanför avtalet. Du får ingen ersättning.

Så garderar du dig: Se noga till att royaltybasen definieras tillräckligt brett så att modifikationer, förbättringar, vidareutvecklingar och know-how

automatiskt omfattas av avtalet.

5. Rättighetens skyddsomfång

Upphovsmannen hävdar att dennes rättighet har ett större omfång än vad den i själva verket har. Du accepterar och betalar för mycket, samtidigt som du missbedömer konkurrenssituationen och möjligheterna att exploatera rättigheten.

Så garderar du dig: Låt en expert på immaterialrätt göra en due-diligenceundersökning för att fastställa rättighetens omfång gentemot konkurrerande rättigheter.

6. Upphovsmannens bidrag

Upphovsmannens löpande arbetsinsatser är avgörande för att produktutvecklingen ska bli framgångsrik, men det är oklart vad och hur mycket han/hon ska bidra med. Projektet blir lidande när upphovsmannen inte lever upp till förväntningarna.

Så garderar du dig: Försäkra dig om att upphovsmannen verkligen utför sin del av åtagandet genom att specificera arbetsuppgifterna i avtalet.

7. Vem äger rättigheterna?

Du köper ett patent av en uppfinnare vars namn står kvar i patentregistret, men patentet har överlåtits till uppfinnarens bolag. Finns det flera uppfinnare bakom patentet, och alla inte har lämnat sina medgivanden till försäljningen, kan patentet ogiltigförklaras i USA.

Så garderar du dig: Kontrollera inte bara patentets nummer och att avgifterna är betalda, utan även att din motpart har lämnat korrekta uppgifter. Begär säkerhet genom en pantförskrivning eller säkerhetsöverlåtelse, eller se till att rättigheterna överläts till ett kontrollerat bolag.

Typfallen visar att du kan undvika de värsta fallgroparna genom att göra en grundlig analys inför varje förhandling. Du kan också vinna mycket på att vara uppmärksam på innovatörers och investerarens olika utgångspunkter – eller som General Electrics framstående uppfinnare, svenskamerikanen Ernst Alexanderson, konstaterade redan 1968: "Deras olika sätt att tänka kan bli en källa till missförstånd, men de kan lära sig vänskapligt samarbete och att industrin behöver bådas tjänster."

5

Ny era för Ström & Gulliksson med fem partners som ägare

Den 15 augusti 2011 fick Ström & Gulliksson nya ägare. En partnergrupp ledd av företagets VD och fyra nyckelpersoner köpte samtliga aktier i bolaget.

Efter att ha ingått som dotterbolag i den danska företagsgruppen Arator under cirka tio år, har Ström & Gulliksson köpts ut av sin företagsledning och blivit ett partnerbolag med fem drivande huvuddelägare i spetsen.

– Detta är den mest framtidssäkra modellen för oss. Det blir lättare att arbeta nära våra kunder, samtidigt som vi behåller våra nyckelpersoner och kan attrahera nya generationer av kvalificerade medarbetare, säger Björn Andersson, europeiskt patentombud och talesman för företagets ledning.

– Vi har alltid haft låg personalomsättning, men nu har vi gjort vad som krävs för att det ska vara så även i framtiden. Vi har faktiskt redan erbjudit ytterligare några nyckelmedarbetare möjligheten att gå in som delägare.

Bakgrunden är att allt fler mindre och medelstora företag vill ha ett nära samarbete med sina rådgivare, gärna med en hög grad av flexibilitet, individuellt bemötande och skraddarsydda lösningar. Även patentavdelningar på stora industri-företag värdesätter kvalitetsvinsten i ett nära samarbete med engagerade patentkonsulter. Trots detta har patentbyråbranschen under de senaste

åren förändrats i riktning mot ökad koncentration. Många byråer har slagits samman och omvandlats till stora patentfabriker.

– När vi upptäckte att branschens mellanregister höll på att urholkas, såg vi det som självklart att fylla detta tomrum. Även små och medelstora företag måste bli hörsammade och få den service de efterfrågar – de är ju Sveriges framtid.

Fyra av huvuddelägarna är ledare för specialist-team med olika inriktning och arbetar löpande med konsultuppdrag. Det betyder korta beslutsvägar och att företagsledningen finns på bara en armlängds avstånd från kunderna. Samma sak gäller för alla de patentombud och juridiska experter som ingår i företagets globala nätverk.

Nu blir det också lättare för Ström & Gulliksson att utveckla sitt samarbete med Advokatbyrån Gulliksson, som redan 2005 omvandlades till ett partnerbolag med sex advokater som ägare. Därmed upprätthåller företaget den unika affärsidén att kombinera juridisk verksamhet och patentbyråverksamhet på samma sätt som internationella IP-byråer – en inriktning som fortfarande är mycket ovanlig i Sverige.

Gemensamt kontor i centrala Göteborg

Ström & Gulliksson och Advokatbyrån Gulliksson har öppnat ett nytt kontor på Chalmersområdet – nära inkubatorerna som samverkar med högskolan. Det ligger bara ett stenkast från Avenyn och det etablerade affärlivet, vilket stämmer väl med inriktningen på samarbetet mellan bolagen.

– Vi har valt att satsa på nytt i Göteborg för att kunna ge ännu bättre service åt våra kunder i regionen. Vi ser stora fördelar med att finnas nära forskningen och innovatorerna; många av våra kunder är innovativa startups, säger patentkonsult Fredrik Fredh, ansvarig för Ström & Gullikssons verksamhet i Göteborg.

– Genom vårt nära samarbete med Advokatbyrån Gulliksson kan vi ge heltäckande service med en kombination av teknisk, immaterial-

rättslig och affärsstrategisk rådgivning. Det är väldigt korta ledtider mellan våra patentkonsulter och advokatbyråns juridiska experter.

Advokatbyrån Gulliksson, som biträder ett stort antal klienter i regionen, har märkt en ökad efterfrågan på tjänster inom affärsjuridik och immaterialrätt.

– Med ett gemensamt kontor ökar vi tillgängligheten och servicen såväl för våra lokala klienter som för internationella klienter med intressen i regionen, säger advokat Mattias Malmstedt, delägare i Advokatbyrån Gulliksson och chef för advokatbyråns kontor i Göteborg.

Vid frågor om verksamheten i Göteborg – kontakta patentkonsult Fredrik Fredh (fredrik.fredh@sg.se) eller advokat och delägare Mattias Malmstedt (mattias.malmstedt@gulliksson.se) alternativt ring 070-524 18 58).

IMHO

in my humble opinion

”Ingen kan lugga en skallig”

Vårt samhälle bygger på en tilltro till de finansiella institutionerna och rättsväsendet. Banksystemet måste vara tillförlitligt. En grundläggande princip är ”pacta sunt servanda”, vilket betyder ”avtal skall hållas”. Den som har en skuld och inte betalar tillbaka i tid ska kunna räkna med påföljder.

Samhällets insatser för att bevara insättarsäkerheten och den personliga äganderätten har dock gradvis minskat. Den enskilde spararen har idag en ganska svag ställning i förhållande till sin bank. Gränsen för bankgarantin går vid 500.000 kronor. Även bankernas sammanblandning av traditionell bankverksamhet med provisionsförsäljning av fonder och försäkringar inger viss oro. Det resulterar inte nödvändigtvis i lösningar som är optimala för kunderna.

Det finns inte heller någon rimlig balans mellan hederliga medborgares förmåga att komma till sin rätt och mindre nogräknade personers möjligheter att komma undan. Att fördröja och förhindra betalning av skulder kan ske på många olika sätt. En domstol kan inte tvinga fram en personlig prestation av gäldenären utan endast en högst eventuell ekonomisk kompensation. Bötesstraff och betalningsdomar är verkningsslösa enligt principen ”ingen kan lugga en skallig”. Vad hjälper lagsökning, betalningsföreläggande eller utmätning om gäldenären saknar utmättningsbara tillgångar? Har man ”köpt” all sin lösa egendom på avbetalning med äganderättsförbehåll kan man som regel lugnt köra omkring i Ferrarin utan att besväras av Kronofogden.

I kriminella kretsar är det vanligt med så kallade mål-vakter som är formellt ansvariga för en verksamhet men saknar tillgångar. Om man inte har någon känd adress eller endast uppger en c/o-adress, kan inte Kronofogden göra någon utmätning. Att starta en civilprocess är svårt och kan bli mycket kostsamt. Om gäldenären saknar synliga tillgångar, riskerar fordringsägaren att få betala rättegångskostnader som överstiger det ursprungliga fordringsbeloppet.

Förr kunde böter omvandlas till fängelse och det fanns en straffpåföljd kallad ”gäldstuga”, ett slags fängelse där man fick sitta om man inte betalade sina skulder. Kanske vore det inte så dumt att ta en titt i de gamla paragraferna och hämta inspiration till ett nytt system som träffar dem som systematiskt missbrukar vårt nuvarande system.

exklusivt

Ett nyhetsbrev från Ström & Gulliksson och Advokatbyrån Gulliksson

Utgivning: 3-4 gånger per år

Idé och text: Olle Benner

Text och projektledning: Jessika Nord

Layout, bild och original: Jan Emzén

Konstverk: Bjørn Bjørnholt

Tryckeri: Tryckfolket

Upplaga: 15.000 exemplar

Ansvarig utgivare: Jonas Gulliksson,

Advokatbyrån Gulliksson

Redaktion:

c/o Ström & Gulliksson

P O Box 4188

SE-203 13 Malmö

Sweden

Fax +46 40 23 78 97

E-mail exklusivt@sg.se

Ström & Gulliksson

intellectual property consulting

Malmö +46 40 757 45

Göteborg +46 31 51 74 00

Helsingborg +46 42 21 80 08

Lund +46 46 19 05 00

Stockholm +46 8 24 05 10

www.sg.se

GULLIKSSON

Malmö +46 40 664 44 00

Göteborg +46 705 24 18 58

Helsingborg +46 42 19 84 60

Lund +46 46 19 05 20

Stockholm +46 8 24 93 00

www.gulliksson.se

© Ström & Gulliksson AB

& Advokatbyrån Gulliksson AB 2011